

Strategi
Program
» **Plan**
Policy
Riktlinjer
Regler

Borås Stads
Översiktsplan

Borås Stads styrdokument

» Aktiverande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

» Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

INNEHÅLL

1	INLEDNING	3
1.1	Vad är en översiktsplan	3
1.2	Översiktsplanens uppbyggnad	3
1.3	Arbetet med översiktsplanen	4
2	ÖVERSIKTSPLANENS HUVUDFRÅGOR	6
2.1	Utgångspunkter för Borås översiktsplan	6
2.2	Samhällsbyggnadsmål och spelregler	7
2.3	Avvikelse från översiktsplanen ska motiveras	10
2.4	Sammanfattande konsekvensbedömning	10
2.5	Översiktsplanens koppling till annat planarbete	11
2.6	Kommuntäckande karta	11
3	PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	12
3.1	Borås i regionen	12
3.2	Befolkningsutveckling	13
3.3	Det goda boendet	14
3.4	Näringsliv	16
3.5	Kommunikationer	18
3.6	Miljö- och riskfaktorer	21
3.7	Stora opåverkade områden	25
3.8	Ekologiskt känsliga områden	25
3.9	Vatten	25
3.10	Jord- och skogsbruk	26
3.11	Naturvärden	26
3.12	Kulturvärden	28
3.13	Friluftsvärden	29
3.14	Ämnen och material	30
3.15	Tekniska anläggningar - produktion	30
3.16	Totalförsvaret	32
3.17	Tidigare beslut som berör översiktlig planering	33

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: 1 juni 2006

Reviderad den:

För revidering ansvarar:

För ev uppföljning och tidplan för denna ansvarar:

Dokumentet gäller för: Alla nämnder och förvaltningar

Dokumentet gäller till och med: Tills vidare

Översiktsplan för Borås Stad

1 INLEDNING

1.1 Vad är en översiktsplan

Översiktsplanen (Öp) visar vilken inriktning kommunen har för bebyggelseutveckling och andra beslut som berör den fysiska miljön. Översiktsplanen ska belysa de viktigaste markanvändningsfrågorna under de närmaste 10-20 åren. Översiktsplanen har flera viktiga funktioner. För det första kan den nyttjas som ett politiskt handlingsprogram eller en vision för kommunens framtida utveckling, för det andra kan den bidra till att förenkla och effektivisera handläggningen av plan- och bygglovärenden, och för det tredje är den en överenskommelse mellan staten och kommunen om de allmänna intressen som ska beaktas vid planering och byggande.

Översiktsplanen täcker hela kommunens yta, men kan också upprättas för mindre delar. Översiktsplanen är obligatorisk för alla kommuner och antas av kommunfullmäktige. Planen ska aktualiseras varje mandat-period.

Översiktsplanens roll är att ge ställningstaganden till efterföljande planering och bygglov-givning samt utgöra underlag för enskildas bedömning om hur kommunen ser på mark-användningen. Planens intentioner fullföljs genom andra beslutsprocedurer som har rättsverkan såsom detaljplan, områdesbestämmelser, naturreservat m.m. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande utan rådgivande för senare beslut. Överprövande instanser fäster däremot stor vikt vid om överklagade beslut har stöd i översiktsplanen. När mer åtgärdsin-riktade dokument ska tas fram är översiktsplanen ett bland flera övergripande dokument att ha som vägledning.

1.2 Översiktsplanens uppbyggnad

Vår avsikt har varit att tillmötesgå användarnas önskemål om en kort och lättläst översikts-plan. Denna kommer att vara lätt att hålla a jour. Samhällsbyggnadsmål, spelregler, plane-ringsförutsättningar och den kommuntäckande kartan utgör översiktsplanen för Borås Stad. Med spelreglerna som utgångspunkt har för kommundelarna och vissa tätorter gjorts skisser som visar möjlig markanvändning. Dessa redovisas i bilaga. Markanvändningsskisserna är inte en del av översiktsplanen utan utgör en illustrerade bilagor till Öp06.

Översiktsplanen ger spelreglerna

Översiktsplanen kan inte förutse allt som förväntas ske. Hela kommunen kan istället liknas vid en spelplan där olika projekt ska förverkligas. I översiktsplanen anges vilka spelregler som gäller för att tillgodose allmänna intressen. Aktörerna ska vara medvetna om dessa. I översiktsplanen lämnas ett antal rutor öppna för spel inför beslut om lämplig markanvändning som bl.a. tillgodoser enskilda intressen.

Översiktsplanen är indelad i:

- **Översiktsplanens huvudfrågor**

Här redovisas tidigare antagna strategier som ligger till grund för översiktsplanens syn på lämplig mark- och vattenanvändning. För att förverkliga dessa redovisas samhällsbyggnads- mål och spelregler för hur vi uppnår dessa.

- **Kommuntäckande karta**

På kartan redovisas bl.a. riksintressen, högsta naturvärden samt stråk för utbyggnad av nya vägar och järnvägar.

- **Planeringsförutsättningar**

Här redovisas översiktligt de frågor som påverkar översiktsplanen. Fördjupad information i dessa frågor ges i de dokument som hänvisas till under respektive rubrik. I kommunens digitala kartbas avgränsas områden med planeringsförutsättningar som kan påverka mark- och vattenanvändningen. I planen finns även en förteckning över beslut och rapporter som berör översiktlig planering.

- **Bilaga: Möjlig markanvändning - skisser med konsekvensbedömning**

I bilaga redovisas, kommundels- eller tätortsvi, möjliga förändringar i markanvändningen. I skis-serna redovisas några möjliga nybyggnadsområden som är konsekvens-bedömda mot spel-reglerna. Här ges nya utredningsförslag och det redovisas åtgärder för bl. a trafiksäkerhet, fri-luftsliv och folkhälsa. Innehållet i skisserna ska ses som några av en mångfald möjligheter till förändringar. Finns önskemål att förverkliga projekt som inte överensstämmer med skissen är spelreglerna utgångspunkt vid beslut.

1.3 Arbetet med översiktsplanen

En ambition har varit att hålla översiktsplanarbetet öppet för många att medverka i. Insyn och delaktighet har varit nyckelord. Nya metoder och arbetsformer har prövats just med syfte att på ett tidigt stadium få med många människor.

Organisation av arbetet

Ledningsgruppen har utgjorts av Kommunstyrelsens presidium. Dessa har lagt grunden för arbetet och fortlöpande hållits delaktiga i arbetet. Arbetet har utförts på Kommunledningskansliets enhet Miljö och planering i nära samarbete med Stadsbyggnadskontorets planavdelning.

Till arbetet har knutits en referensgrupp. Denna har bestått av Fritids- och turistkontoret, Gatukontoret, Lokalförsörjningskontoret och Miljöskyddskontoret. Inom denna grupp utarbetades förslaget till spelregler och redovisningen av planeringsförutsättningar. Gruppen kompletterades senare med Kulturkontoret, Borås Energi AB, Borås Energi Nät AB och Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Arbetet med att ta fram skisserna över markanvändning har gjorts i samarbete med respektive kommundelskontor och kommundelsnämnd.

Samråd och utställning

Förslaget till översiktsplan har varit på samråd under tiden 2 maj-23 juni 2005 samt på utställning under perioden 17 november 2005-31 januari 2006. Under dessa perioder fanns förslaget tillgängligt på kommunens hemsida. Det sändes till ett hundratal remissinstanser såsom statliga myndigheter, angränsande kommuner, kommunala nämnder, kommunala- och mellankommunala bolag, föreningar m.fl. Förslaget har varit anslaget i Stadshuset. Under utställningen fanns det dessutom anslaget på samtliga kommundelsbibliotek. Vid tio tillfällen fanns möjlighet för allmänheten att på kommundelsbiblioteken samt i Stadshuset, under kvällstid, samtala med kommunen om översiktsplanen.

2 ÖVERSIKTSPLANENS HUVUDFRÅGOR

2.1 Utgångspunkter för Borås översiktsplan

Flera tidigare antagna mål, strategier och visioner ligger till grund för framtidsfrågorna i kommunen. En av de grundläggande visionerna bygger på en strävan mot ett hållbarare samhälle. Översiktsplanen tar steget vidare för att dessa visioner ska uppnås vid planering av kommunens mark- och vattenanvändning. Genom översiktsplanens samhällsbyggnads mål och spelregler, som är en tolkning och fördjupning av strategierna, kan kommunen utveckla sina starka sidor på ett hållbart sätt.

Strategisk plan för Borås Stad

I april 2002 antog Kommunfullmäktige en strategisk plan för Borås Stad. I den redovisas nio utvecklingsområden som är strategiskt viktiga för en fortsatt positiv utveckling av Borås. Övergripande områden som ska genomsyra allt arbete är miljö, internationalisering, jämställdhet och integration.

En svensk strategi för hållbar utveckling

Regeringens strategi för hållbar utveckling påtalar ”Det hållbara samhället är ett samhälle där ekonomisk utveckling, social välfärd och sammanhållning förenas med en god miljö. Samhället tillfredställer sina aktuella behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredställa sina behov. Samhället genomsyras av demokratiska värderingar. Medborgarna känner delaktighet och möjlighet att påverka samhällsutvecklingen, och de har vilja och förmåga att ta ansvar för den.”

Borås vision av en hållbar kommun

I Borås Agenda 21, antagen av Kommunfullmäktige februari 2000, finns en vision av Borås som en hållbar kommun där livskvalitet, god hälsa, trygghet, framtidstro och en klok användning av jordens resurser är viktigare än energislukande levnadsstandard och hög konsumtion. Resurserna fördelas rättvist, inte bara inom generationer utan även mellan dem. Olika intressen möts i en aktiv och fördjupad demokrati. Invånarnas önskemål och initiativ tas till vara av lyhörda politiker.

Ekologiska mål för en hållbar utveckling finns i Miljömål för Borås, antagna av Kommunfullmäktige augusti 2003. Här anges etappmål för Borås inom 14 övergripande områden som t ex frisk luft, levande sjöar och vattendrag och god bebyggd miljö.

Sociala mål för en hållbar utveckling finns i den strategiska planen. I denna påtalas vikten

av blandad bebyggelse, trygghet, gemensamma mötesplatser, ett attraktivt och varierat fritidsutbud, inflytande och delaktighet samt jämställdhet och integration.

Ekonomiska mål för hållbarhet handlar bl.a. om att kommunen ska kunna utvecklas genom att så långt det är möjligt ta till vara befintliga resurser och att utnyttja dem effektivt. För nyexploatering kan det t.ex. innebära att bygga tätt och nyttja befintlig infrastruktur som gata och ledningar.

2.2 Samhällsbyggnadsmål och spelregler för en hållbar utveckling

Nedan anges mål och spelregler för nämnders och bolags beslut som berör mark- och vattenanvändningen i kommunen samt gentemot våra grannkommuner. Syftet är att bidra till Agenda 21:s vision om en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling.

SAMHÄLLSBYGGNADSMÅL

- En resurshushållande bebyggelsestruktur.
- Attraktiva bostäder i olika storlekar och upplåtelseformer för alla medborgare.
- God arkitektur och estetisk kvalitet samt trygga, tillgängliga och vackra utemiljöer i samspel med identitet och historia.
- Ett varierat näringsliv med inriktning mot textil, handel, logistik och design.
- Trygga, säkra och långsiktigt hållbara transporter.
- Användningen av mark och vatten sker på ett sådant sätt att den långsiktiga produktionsförmågan, den biologiska mångfalden samt natur-, kultur- och friluftsvärden bibehålls.

SPELREGLER FÖR EN HÅLLBAR UTVECKLING

Bebyggelsestruktur

Spelregler generellt

1. Prioritera ombyggnad och förtätning av bebyggelsen utan att den sociala och yttre miljön försämras.
2. Lokalisering av ny bebyggelse ska stärka områdets möjligheter till handel och service.
3. Lokalisera bebyggelse i lägen som förstärker underlaget för kollektivtrafiken så att behovet av transporter som belastar miljön minimeras.
4. Lokalisera bebyggelse med hänsyn till energiförbrukning vid uppvärmning.
5. Bostäder ska ha nära till grönområden av hög kvalitet.
6. Lokalisera och utforma bebyggelse och friytor för ökad trygghet och tillgänglighet, god hälsa samt minskad risk för olyckor och brott.
7. Lokalisera bebyggelse med hänsyn till miljö- och riskfaktorer.
8. Ny bebyggelse lokaliseras i lägen med god trafiksäkerhet.
9. Skydda bebyggelse med kulturhistoriskt bevarandevärde mot åtgärder som påverkar området negativt.
10. Ta hänsyn till lokal tradition samt stads- och landskapsbild vid placering och utformning av bebyggelse.

11. Omvandling av fritidshusområden till permanentboende kan vara lämpligt om det inte innebär ökade kommunala kostnader eller ökad belastning på miljö och hälsa. För andra områden begränsas permanentningen med planbestämmelser.
12. Stor restriktivitet med dispenser från strandskydd.
13. Verka för samlokalisering av bostäder och verksamheter som inte stör varandra.

Spelregler för staden och tätorter

1. Inom och i randzonen till samtliga tätorter ska ny bebyggelse regelmässigt föregås av detaljplan. Undantag görs för ny bebyggelse som väl passar in i den framtida markanvändningen och inte försvårar en kommande detaljplaneläggning.
2. Prioritera möjligheten till fjärrvärmeanslutning, därefter andra hållbara energislag, vid lokalisering av bebyggelse.

Spelregler för landsbygden

1. Lokalisera ny bebyggelse invid befintlig för att begränsa kostnaderna för kommunal service.

Boende

Spelregler generellt

1. För att gynna kvarboende och mångfald ska det finnas bra bostäder med en blandning av upplåtelseformer, ålder och storlek i närområdet.

Näringsliv och handel

Spelregler generellt

1. Erbjud näringslivet ett varierat utbud av lokaliseringsmöjligheter utifrån företagets behov och miljöns möjligheter.
2. Värna ett bärkraftigt jord- och skogsbruk gentemot åtgärder som negativt påverkar framtida produktion.
3. Lokalisering av storskalig dagligvaruhandel ska ske i lägen som innebär att behovet av transporter som belastar miljön minimeras.

Vägar, järnvägar och annan infrastruktur

Spelregler generellt

1. Möjligheterna att bygga ut planerade större vägar, järnvägar eller annan infrastruktur går före annan markanvändning.
2. För att hushålla med resurser ska planeringen inom tätorterna utgå från att befintligt gatu- och ledningsnät utnyttjas.
3. Prioritera de gående och cyklandes säkerhet.
4. Prioritera bussarnas framkomlighet.
5. Beakta transportvägar för farligt gods.
6. Minska vägnätets barriäreffekter.

Telekommunikation

Spelregler generellt

1. Undvik olämpliga placeringar av master och antenner. Minimera antalet master genom att samutnyttja dessa och använd höga lägen vid placering av mobiltelefonantenner.
2. Placera inte basstationer för mobiltelefonnätet på eller intill förskolor och skolor.

Stora opåverkade områden

Spelregler generellt

1. Värna stora opåverkade områden och tysta områden gentemot åtgärder som negativt påverkar områdets karaktär.
2. Bibehåll kommunens karaktär av skogsbygd med rikligt inslag av små odlingsmarker.

Ekologiskt känsliga områden

Spelregler generellt

1. Värna viktiga spridningskorridorer, reproduktionsområden, rastplatser och uppväxtmiljöer för djur och växter gentemot åtgärder som påverkar området negativt.

Naturvärden

Spelregler generellt

1. Värna områden med ”högsta naturvärde”, klass I, eller ”mycket högt naturvärde”, klass II, gentemot åtgärder som påverkar området negativt.
2. Områden med ”höga naturvärden”, klass III, ska så långt möjligt värnas gentemot åtgärder som påverkar området negativt.
3. Sällsynta och rödlistade arter bör få möjlighet att fortleva på den plats där de finns.
4. Utför kompensationsåtgärder i de fall sällsynta eller rödlistade arters livsmiljöer förstörs på grund av ändrad markanvändning.
5. Värdera naturen som resurs i ekonomiska beräkningssystem.

Kulturvärden

Spelregler generellt

1. Områden med höga kulturmiljövärden ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påverkar området negativt.

Friluftsliv

Spelregler generellt

1. Inom tätortsnära naturområden tillåts endast bebyggelse och anläggningar för friluftslivet.
2. Inom tätortsnära naturområden bör kommunen förvärva all mark för att säkerställa området för rekreations- och friluftsliv.
3. Områden med höga friluftslivsvärden ska så långt möjligt värnas gentemot åtgärder som påverkar området negativt.

Grönområden

Spelregler för staden och tätorter

1. Värna grönområden med höga stadsbilda-, natur- eller friluftsvärden gentemot åtgärder som påverkar området negativt.

Naturresurser

Spelregler generellt

1. Värna naturresurser, såsom jord och skog, grund- och ytvatten, vind- och vattenkraft samt berg och naturgrus gentemot åtgärder som negativt påverkar framtida användning.
2. Värna grundvatten, sjöar, vattendrag och våtmarker gentemot åtgärder som negativt påverkar vattenkvaliteten.
3. Använd naturgrus endast i de fall bergkross inte kan ersätta gruset.
4. Anlägg bergtäkter på strategiska platser som medför så lite transporter och störningar som möjligt.

Riksintressen

Spelregler generellt

1. Respektera områden av riksintresse. Tillåt inget som motverkar motiven för riksintresset.

2.3 Avvikelser från översiktsplanen ska motiveras

I översiktsplanen ger Kommunfullmäktige spelregler för mark- och vattenanvändningen. Eftersom översiktsplanen inte har rättslig verkan kan det ske avvikelser från den.

Om beslut avviker från de spelregler eller den markanvändning som översiktsplanen anger ska detta redovisas och motiveras.

2.4 Sammanfattande konsekvensbedömning

På den kommuntäckande kartan ges endast ett fåtal konkreta förslag på ny markanvändning. Dessa är bl.a. Götalandsbanan och nya riksvägar. För dessa görs MKB (Miljökonsekvensbeskrivning) i anslutning till respektive projekt.

Med stöd av spelreglerna redovisas i bilagan till översiktsplanen ett stort antal möjliga utbyggnadsområden och förslag till upprustningsåtgärder av gatu- och naturmiljöer. Dessa bidrar på ett positivt sett till en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling av kommunen. Områdena är några ur en mångfald av möjliga projekt när spelreglerna tillämpas. De är översiktligt konsekvensbedömda. Någon ytterligare miljöbedömning behöver således inte göras i detta skede.

2.5 Översiktsplanens koppling till annat planarbete

Enkelt planförfarande och områdesbestämmelser

Enkelt planförfarande tillämpas om förändringen av markanvändningen har begränsad betydelse. Det innebär att förändringen är av rutinkaraktär, inte motverkar allmänna intentioner och saknar intresse för allmänheten, inte berör många motstridiga sakfrågor eller påverkar känsliga miljöer, inte har principiell betydelse eller innebär stora ekonomiska åtaganden. Det ska inte heller vara olika uppfattning mellan stat och kommun. I avsnitt 2.2, Samhällsbyggnadsmål och spelregler för hållbar utveckling, framgår allmänna intentioner som inte får motverkas när enkelt planförfarande tillämpas.

Områdesbestämmelser ska säkerställa ett syfte i översiktsplanen inom ett begränsat område som inte har detaljplan. Där områdesbestämmelser ger tillräcklig styrning av bebyggelseutveckling eller bevarande, upprättas sådana. Endast ett begränsat antal frågor kan regleras med områdesbestämmelser. Främst är det kulturmiljöer och fritidshusområden, men även vägreservat och skyddsområden kring störande eller riskfylld verksamhet som regleras i områdesbestämmelser.

2.6 Kommuntäckande karta

På följande karta (se kartbilaga) redovisas bl.a. riksintressen, högsta naturvärde, stora opåverkade områden, starkt vindutsatta områden och stråk för utbyggnad av nya vägar och järnvägar.

3 PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

3.1 Borås i regionen

Samverkan i regionen är viktig

Borås och Sjuhäradsbygden är en viktig del av Västra Götalandsregionen. Det är en strategisk styrka för oss att Göteborg och Landvetter flygplats finns i närområdet. Samarbete och samverkan är viktigt för att nå framgång. Sjuhäradskommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vargårda samverkar därför i Sjuhärads kommunalförbund. Till förbundet är Varbergs kommun adjungerad. Förbundet arbetar för att utveckla och ge Sjuhärad styrka att påverka regionala, nationella och internationella frågor.

Infrastruktur, näringslivsutveckling, internationella samarbeten i kommunerna, kompetensutveckling, kultur och turism i Sjuhärad samt boende är frågor där förbundet strävar efter att nå bättre resultat genom ett enat agerande. Kommunalförbundet är en mötesplats, där frågor som spänner över kommungränser diskuteras.

Göteborgsregionens kommunalförbund ser storstadsområdenas tillväxt som avgörande för Sveriges förmåga att skapa välbefinnande. Den antagna utvecklingsvisionen för Västra Götaland, RUV, anger att regionen ska utvecklas till en väl sammanhållen region med korta avstånd där delarna samspelar och förstärker varandra med växtkraft och långsiktigt positiv befolkningsutveckling i alla regiondelar.

Mycket talar för att Sjuhäradsbygden och Göteborgsregionen på sikt kommer att utgöra en lokal arbetsmarknadsregion med upp mot 1 300 000 invånare.

Avgörande frågor av betydande gemensamt intresse är bl a infrastrukturinvesteringar i form av Västlänken och Götalandsbanan. Även Landvetter flygplats är av gemensam strategisk betydelse. En fortsatt samverkan och samarbete i dessa och andra övergripande frågor förstärker möjligheterna att nå det gemensamma målet – ett framgångsrikt Västsverige.

Borås är ett kommunikationsnav

Från Borås utgår ett antal större vägar och järnvägar. Riksväg 27 och riksväg 40 upprustas nu till bättre standard. För järnvägstrafiken pågår utredningsarbete för snabbare kommunikationer mot Göteborg och Stockholm, den s.k. Götalandsbanan.

I arbetet med nya kommunikationsstråk samverkar kommunen med berörda grannkommuner redan i ett tidigt planeringsskede.

Pendling

Borås har ett stort pendlingsutbyte. Inpendlingen är ca 9 000 personer och utpendlingen ca 6 500. Utbytet är störst med kommunerna Ulricehamn, Mark och Göteborg. Med förbättrad kollektivtrafik minskar bilberoendet. Det är positivt för miljön och trafiksäkerheten.

Vattenskyddsområde

Det är viktigt med vattenskyddsområde och vattenskyddsbestämmelser för att säkra dricksvattenförsörjningen. För Öresjö, som är kommunens dricksvattentäkt, har som en första etapp ett mindre vattenskyddsområde med bestämmelser fastställts. Hela avrinningsområdet måste beaktas när skyddsområdets storlek bestäms. Detta kommer att göras i etapp två som sträcker sig över kommungränsen in i Ulricehamns kommun. Vattenförsörjningen i Borås är ingen isolerad fråga för vår kommun utan kräver regional samverkan. Enligt EU:s ramdirektiv för vatten ska miljöarbetet för vatten ske avrinningsområdesvis oavsett kommungränser.

Avfallshantering

Genom de ökade krav som ställts på hantering av avfall har kravet på kompetens och ekonomiska insatser ökat dramatiskt. För att klara detta krävs regionala och mellankommunala perspektiv på avfallshantering. Detta kan lösas på olika sätt genom kommunala eller privata lösningar.

Samverkan för bättre räddningstjänst

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) är ett kommunalförbund som organiserar och driver räddningstjänsten i fem kommuner: Bollebygd, Borås, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn. Förbundet har 19 brandstationer strategiskt belägna i de olika kommunerna. Förbundets huvudkontor finns i Borås.

Förbundets uppdrag är att skydda och rädda liv, egendom och miljö vid olyckshändelser och störningar i viktiga samhällsfunktioner. SÄRFs viktigaste uppgifter är att minska riskerna i samhället genom att förhindra att olyckor inträffar och genom att begränsa konsekvenserna vid inträffade olyckor eller störningar. Räddningstjänsten arbetar inom områdena förebyggande åtgärder, operativ räddningstjänst och beredskap.

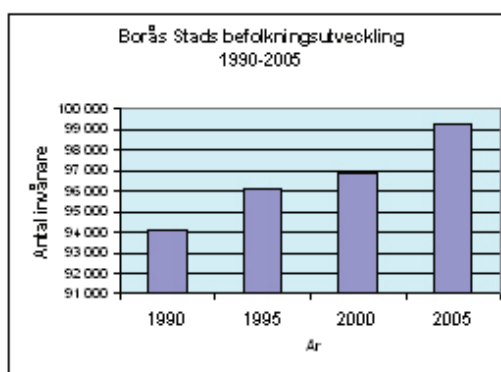
3.2 Befolkningsutveckling

Befolkningsutveckling 1990 - 2005

På 15 år har tillkommit 5 193 boråsare, i genomsnitt 350 personer per år. I ÖP90 fanns en målfolkmängd på 97 600 (utan Bollebygd) år 2000. Detta uppnåddes först år 2002. För år 2010 hade ÖP90 en målfolkmängd på 99 000 (utan Bollebygd). Detta uppnåddes redan under år 2005. Utvecklingen de senaste åren har således blivit mycket positivare än förväntat. Det är främst tätorten Borås som ökat.

Invånare 31 december 1990-2005

Kommundel	1990	1995	2000	2005	Förändring 1990-2005
Sjöbo	8 362	8 379	8 230	8 590	228
Norrby	9 466	10 273	10 477	10 658	1 192
Centrum	12 445	13 586	14 019	14 369	1 924
Göta	9 144	9 408	9 601	9 701	557
Trandared	10 425	10 609	10 606	10 714	289
Brämhult	10 580	9 564	10 100	10 751	171
Förs skretel *	436	211	251	198	-238
Centralorten					4 123
Fristad	8 910	9 234	9 059	9 360	450
Dalsjöfors	10 366	10 628	10 486	10 507	141
Viskafors	6 628	6 491	6 305	6 310	-318
Sandhult	7 370	7 756	7 749	8 167	797
Landsbygden					1 070
Kommunen	94 132	96 139	96 883	99 325	5 193

Källa: Befolkningsprognos för åren 2005-2009, Delområdesprognos, Kommunledningskansliet Borås Stad 2005-04-25

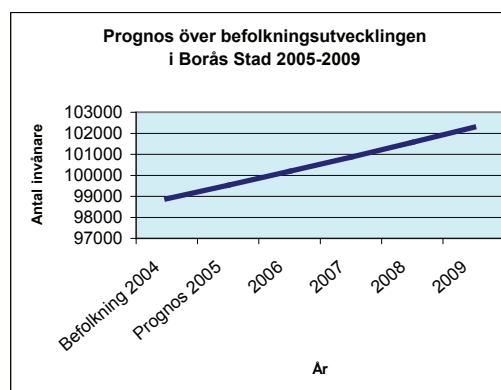
*) Skrivna i församlingarna Caroli och Gustav Adolf, samt på kommunen restförda.

Befolkningsprognos till 2009

Den senaste prognosen sträcker sig fram till år 2009 och baseras på faktisk befolkning 2004-12-31. År 2009 förväntas invånarantalet ha växt till ca 102 300 personer, dvs ca 3 300 fler än ÖP90 antagit för år 2010.

Prognos för 2009 jämfört med ÖP90 mål för 2010

Kommundel	Befolkning 2004	Prognos 2009	Prognos förändring	jmf ÖP90 mål för 2010
Brämhult	10 671	10 788	117	
Centrum	14 309	15 224	915	
Göta	9 702	10 112	410	
Norrby	10 663	11 973	1 310	
Sjöbo	8 542	9 082	540	
Trandared	10 606	10 866	260	
Förs skr, restif *	204	206	2	
Centralorten	64 697	68 251	3 554	62 000
Dalsjöfors	10 456	10 203	-253	12 000
Fristad	9 344	9 324	-20	10 000
Sandhult	8 017	8 285	268	8 000
Viskafors	6 372	6 222	-150	7 000
Landsbygden	34 189	34 034	-155	
Kommunen	98 886	102 285	3 399	99 000

Källa: Befolkningsprognos för åren 2005-2009, Delområdesprognos, Kommunledningskansliet Borås Stad 2005-04-25

*) Skrivna i församlingarna Caroli och Gustav Adolf, samt på kommunen restförda.

3.3 Det goda boendet

Det goda boendet handlar om en av de mest centrala funktionerna när det gäller mänskligt liv, nämligen det vi kallar vårt hem. Bostaden ska fylla elementära behov som skydd mot väder och vind, ge förutsättningar för vila, rekreation, matlagning och hygien. Den ska även tillfredsställa behov av trevnad, umgänge och skönhet.

Staten har avvecklat en stor del av det regelsystem som styrde bostadens utformning. Det är nu upp till marknaden att producera de bostäder man tror sig få avsättning för. Det blir då kommunernas uppgift att se till att kvaliteten i bostadsbyggandet upprätthålls med de medel som står till förfogande. Översiktsplanen kan uttrycka de övergripande målen för lokalisering och omfattning av ny bostadsbebyggelse. Detaljplanen är ett instrument som kan säkra nivån i detaljutformningen.

Tillskottet av nya bostäder kommer att vara marginellt. Det finns ingen anledning att detta tillskott i något avseende ska vara sämre gestaltat än det befintliga beståndet. Vid planering av ny bostadsbebyggelse ska därför höga krav ställas på utformningen av såväl närområdet som byggnaderna.

Hållbar utveckling av städer och tätorter är ett aktuellt tema. Samlad bebyggelse med god tillgång till hushållsnära tjänster ger förutsättningar för att det goda livet ska kunna upprätthållas med ett mindre transportbehov jämfört med en glesare bebyggelse. Bostadsfunktionen ska i möjligaste mån integreras med andra funktioner. Det funktionsuppdelade samhället ger upphov till ett större transportbehov än det integrerade och är därför mindre hållbart.

Olika krav ställs på bostadens läge och utformning i olika skeden av livet. Den centrala bostaden attraherar både äldre och yngre utan hemmavarande barn. Men den täta staden medför också en högre grad av störningar. Vid planering av nya bostäder i centrala lägen måste kvaliteter och brister vägas samman i en helhetsbedömning. Vid planering av perifert belägen bebyggelse kan närhet till naturen, mindre störningar och högre grad av trafiksäkerhet tilltala barnfamiljer. Utbudet bör därför vara varierat för att möta olika behov. Långsiktigt uppnås de bästa effekterna på bostadsmarknaden om det byggs en blandning av boendeformer, mindre och större bostäder och med olika upplåtelseformer.

Bostadsbestånd

I kommunen finns ca 48 000 bostäder, ca 40 procent av dessa i småhus, övriga i flerbostadshus. Bland småhusen dominerar bostäder på 4 rok eller större. Huvuddelen av lägenhetsbeståndet är 2-3 rok.

Bland småhusen är den dominerande upplåtelseformen äganderätt, ca 90 procent. Bland flerbostadshusen är ca 75 procent hyresrätt.

Framtidsutsikter

I en utredning gjord av Temaplan AB (2003) bedöms det årliga bostadsbyggnadsbehovet vara 100-150 bostäder fram till år 2010. Samma siffror anger Industrifakta (2004) för åren fram till 2006. I den senare utredningen anges att det verkar finnas ett behov av markbostäder eller villaboende för barnfamiljer i perifera eller halvcentrala lägen. Antalet tomma lägenheter har minskat betydligt. Efterfrågan och priser på bostäder har ökat de senaste åren.

Lägenheter om minst tre rum och kök behövs för äldre hushåll som flyttar från sin villa. Flerbostadshus i centrala lägen eller egnahem är vad som efterfrågas. I dagsläget finns inte ytterligare behov av studentbostäder.

3.4 Näringsliv

Näringslivets struktur

Näringslivet i Borås präglas av en mångfald av små och medelstora företag. Av de ca 9 500 arbetsställena har ca 65 procent ingen anställd, 31 procent har färre än 20 anställda och knappt 5 procent har 20 anställda eller fler. 70 procent av alla anställda jobbar på arbetsställen med 20 anställda eller fler. De största arbetsgivarna är kommunen och Västra Götalandsregionen (bl.a. med Södra Älvsborgs Sjukhus), Ericsson och Ellos. De 20 största arbetsgivarna har tillsammans drygt 20 000 anställda, vilket utgör ca 43 procent av de nära 49 000 sysselsatta i Borås.

Textil- och konfektionsindustrin har fortfarande en stark ställning. Även livsmedelsindustri och andra industriföretag är betydelsefulla i näringslivsstrukturen. Totalt finns ca 18 procent av jobben inom tillverkningsindustrin. Inom handel och till den knuten marknadsförings- och strategiverksamhet finns ett stort antal företag - parti och detaljhandel har sammantaget 1 700 arbetsställen och drygt 7 600 anställda. Inom handel och kommunikationer finns ca 24 procent av jobben. Det finns nära 1 300 export- och importföretag. Internationaliseringen och dess stora varuflöden får allt större betydelse för företagen i Borås. Drygt 17 procent av jobben finns inom vård och omsorg.

Öppna arbetslösheten är i Borås 4,0 procent, vilket är högre än i länet (3,9 procent) men lika som i riket (4,0 procent). Även ungdomsarbetslösheten (6,0 procent) är högre än i länet (5,1 procent) och riket (5,1 procent).

Källor: SCB (CFAR 2005-08, 2006-02), rAps 2006, Borås Snabbfakta 2005:11, 2006:2.

Framtidsutsikter

Borås näringsliv har under några årtionden utvecklats mycket positivt. Beroendet av en enda bransch, textil och konfektion, är borta och ett stort antal nya företag och organisationer i en rad branscher har tillkommit. Näringslivet präglas idag av mångfald.

Textil och konfektion är fortsatt viktigt och är ett av de prioriterade områdena i Borås Stads näringslivsstrategi. En betydande del av Sveriges textil- och konfektionsvaror passerar fortfarande via Borås. Utvecklingen går mot produkter högre upp i värdekedjan – nya material och s.k. smarta textilier. Management, marknadsföring och design är nyckelfunktionerna medan produktionen har lämnat Sverige.

Handel är det andra prioriterade området. Postorder- och e-handel dominerar, och här har Borås en stark ställning som Nordens ledande postordercentrum. En fortsatt stark tillväxt är att vänta, men den kommer att ske inom den befintliga strukturen. Några större nya etableringar är inte sannolika, möjligen kan mindre nischaktörer dyka upp eftersom här finns kompetens för denna typ av handel.

Inom handelsområdet finns också inköpskedjor, grossister och agenter verksamma. Förändringar kommer att ske, och i första hand är det troligt att antalet agenter och mindre grossiströrelser kommer att försvinna.

Detaljhandeln står inför en mer omfattande omstrukturering. För närvarande står kampen om marknadsandelar och att vara strategiskt etablerad. Kundunderlaget för befintliga och de nya planerade och/eller etablerade butikerna kommer inte att räcka till, varför en utslagning kommer att ske på sikt. Det är butiker i centrala lägen som söks. Nya lager blir troligen inte aktuella.

Som ett resultat av de stora varuflöden som genereras genom handeln har en omfattande logistikverksamhet växt fram. Denna tillhör det tredje prioriterade området - kommunikation. Logistikverksamheten kommer att öka i takt med en ökande internationell handel. Externa aktörer ser Borås som ett effektivt logistikcentrum och därför kan det bli aktuellt med ytterligare etableringar av logistikföretag. Erfarenhetsmässigt ligger då oftast markbehovet på 40-50 000 m² och önskvärd lokalisering i nära anslutning till rv 40.

Det finns flera viktiga områden inom kommunikation. Det är bl.a. verkstads- och elektronikindustri, grafisk industri. Delar av denna kommer att påverkas av globaliseringen och utflyttning av produktion kommer att ske.

Ett helt nytt område kan vara besöks- och upplevelseindustri. Här finns enstaka aktörer, men för att det ska bli en utveckling krävs en omfattande och målmedveten gemensam satsning.

Sammanfattningsvis kommer produktionen successivt att försvinna och endast produktion för den lokala marknaden kommer att vara kvar. Industrisamhället ligger bakom oss och det är tjänsteproduktion som gäller i fortsättningen. Handeln kommer att öka och resulterar i ökad logistikaktivitet, vilket ställer krav på tillgång till mark i anslutning till rv 40 och rv 27. På Viared finns idag ca 60 ha osåld industrimark.

3.5 Kommunikationer

Riksintressen

Enligt Miljöbalken ska anläggningar för kommunikationer som är av riksintresse skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av dessa. Riksintresset för vägar innebär att funktionen ska skyddas avseende god tillgänglighet, god transportkvalitet och god närbarhet till andra regioner. Inom kommunen gäller det riksvägarna 27, 40, 41 och 42.

Av järnvägarna är Kust till kustbanan och Herrljungabanen av riksintresse. Även om Viskadalsbanan inte är klassad som riksintresse är det angeläget att motsvarande hänsyn tas kring denna.

Övriga särskilt lämpliga anläggningar för kommunikationer ska enligt Miljöbalken så långt möjligt skyddas.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken sköts av trafikhuvudmannen Västtrafik AB på uppdrag av länets samtliga kommuner och Västra Götalandsregionen. Enligt aktieägaravtalet fördelas ägarersättningen till bolaget så att respektive kommun med sin ersättning täcker bolagets underskott för resor som utförs inom kommunen av den egna kommunens invånare. Alla andra resors underskott betalas av regionen.

Borås Stads kollektivtrafik kan indelas i tre kategorier; stadstrafiken, landsbygdstrafiken och regionala trafiken. Eftersom kommunen står för huvuddelen av ersättningen till stadstrafiken och landsbygdstrafiken beslutar Kommunstyrelsen årligen om omfattningen av trafiken och fördelningen av resurserna. Västtrafik har hand om detaljplaneringen av tidtabeller m.m.

Fullmäktige har i september 1995 antagit mål för stadens kollektivtrafik. För närvarande pågår ett arbete med att ta fram mål för landsbygdstrafiken och den regionala trafiken. Planeringen av den regionala trafiken sker genom ett samarbete mellan de berörda kommunerna, regionen och Västtrafik.

Stadstrafiken är uppdelad i stomlinjenätet, servicelinjenätet och företagslinjenätet. Stomlinjenätet, med i huvudsak 10 minuters turtäthet, täcker ca 90 procent av stadens befolkning med max 300 meters gångavstånd till hållplats. Servicelinjenätet med timtrafik har som huvudsaklig uppgift att vara ett alternativ för äldre och funktionshindrade och täcker i stort sett hela staden utom Brämhult. Företagslinjenätet är i huvudsak anpassat till företagen på Viared, men det finns även en linje till Ramnaslätt och Björkängsgymnasiet. Navet i stadstrafiken är Södra torget.

Landsbygdstrafiken är uppdelad i förortslinjer och övriga landsbygdslinjer. Förortslinjerna som knyter Fristad, Dalsjöfors, Viskafors och Sandared till Borås har halvtimmes turtäthet. Övriga landsbygdslinjer har varierande turtäthet. Navet i landsbygdstrafiken är Södra torget.

Det regionala nätet knyter ihop Borås med övriga länets kommuner och omfattar 20 busslinjer. Järnvägsnätet i Borås består av fyra linjer; mot Göteborg, Herrljunga, Alvesta och Varberg. Utöver Borås central finns det järnväghållplatser på Göteborgsbanan i Sandared, på Herrljungabanan i Knalleland och Fristad samt på Varbergsbanan i Viskafors. Navet i detta system är Resecentrum.

Gång- och cykelvägar

Fullmäktige antog 1987 en plan för stadens gång- och cykelvägar, som reviderades 2001. 1997 antog fullmäktige en plan för ytterkommundelarnas gång- och cykelvägar. I kommunen finns 55 km gång- och cykelväg.

Vägar

Tre större vägprojekt är aktuella runt Borås. Riksväg 40 byggs ut till motorväg. Byggnation pågår enligt den fastställda arbetsplanen. Riksväg 27:s östra del, från Aplared till rv 41, invigdes i september 2005. För den västra delen från rv 41 till Viared pågår utredningsarbete för att lägga fast vägkorridoren. För riksväg 42, från Borås till Tvåstad, har Vägverket i juni 1998 tagit inriktningsbeslutet att vägen ska gå från Viaredsmotet via Sandhult och Alingsås.

Ett huvudnät för biltrafik i Borås antogs av fullmäktige i september 1988. Detta reviderades delvis i december 1991. I dessa finns förslag på framtida vägnät i Borås. Detta ska utgöra underlag för fortsatt översiktsplanering.

En trafiknätsanalys antogs av Kommunfullmäktige i augusti 2000. I denna beskrivs hur trafiknäten i staden kan utformas för att bättre klara sina uppgifter. Analysen har som huvuduppgift att antalet trafikolyckor med personskada inom tätorten halveras, och särskilt minska risken för barn.

Järnvägar

Götalandsbanan ska bli den naturliga förbindelsen mellan västra och östra Götaland. Banan är tänkt att binda samman Borås med Landvetters flygplats och Göteborg i väster och Ulricehamn, Jönköping, Linköping, Norrköping och Stockholm i öster. I Banverkets fastställda framtidsplan för järnvägen (2004-2014) finns Götalandsbanan med i ett nät av höghastighetsjärnvägar för persontrafik i hastigheter över 200 km/tim. Banverket konstaterar att Götalandsbanan kan vara en samhällsekonomiskt försvarbar investering med goda förutsättningar för att bidra till regionförstoring och bli en effektiv bana mellan Stockholm och Göteborg.

Banverket genomför nu omfattande utredningar av banan mellan Göteborg och Borås. Olika sträckningsalternativ studeras och nödvändiga markreservationer diskuteras invid Resecentrum /stationsområdet för att på sikt kunna säkra utrymme för en mycket omfattande tågtrafik såväl med höghastighetståg som för den regionala trafiken.

Banverket förordar förtätning av bebyggelse kring stationslägen för att förbättra resandeunderlaget, men avråder från nybebyggelse nära järnvägen där man inte kan utnyttja denna utan bara riskerar att få en dålig boendemiljö p.g.a. buller och vibrationer. Vid bebyggelse kring stationslägen handlar det om en avvägning och utformning av bebyggelse och skyddsåtgärder för att kombinera närheten med säkerhet och god miljö.

Flyg

För att flygverksamheten inte ska äventyras finns runt Borås flygplats områden med begränsade vegetations- och byggnadshöjder. De höjdbegränsade områdena medför restriktioner för markanvändningen runt flygplatsen. Dessa områden ska beaktas vid upprättande av detaljplaner och vid bygglovgivning.

Bredband

Kommunfullmäktige antog i februari 2004 ett it-infrastrukturprogram. I detta redovisas ett målnät för bredbandsutbyggnaden. Med detta kan teoretiskt 99 procent av befolkningen nås med bredband.

Telecom

Byggnadsnämnden har i december 2001 antagit råd och riktlinjer för utbyggnad av mobiltelenätet. I dessa påtalas att nya antenner i första hand bör placeras i befintliga master, därefter i höga byggnader eller skorstenar. Så få master som möjligt bör placeras på naturmark. Särskilt känsliga är de områden som är av riksintresse på grund av sina natur- eller kulturvärden eller som har stor betydelse för friluftslivet. Vid val av lokalisering tas även tekniska och ekonomiska faktorer i beaktande.

Lokalförsörjningsförvaltningen förvaltar bl.a. kommunens skolor. Nämnden har i april 2002 beslutat att tillsvidare inte medverka till att anläggningar till mobiltelefonnät placeras på eller intill de skolor som nämnden förvaltar.

Naturgas

Längs västkusten, från Malmö till Stenungsund, finns ett ledningsnät för naturgas. I de områden där naturgas är ett tillgängligt alternativ står denna energikälla för 20 procent av energianvändningen. Borås Energi AB har påtalat att naturgas kan bli ett framtida energislag för fjärrvärmeproduktion.

3.6 Miljö- och riskfaktorer

Markrisker

Skred- och rasrisker

Inom kommunen dominerar fyra jordarter - morän, torv, grus och sand. Huvuddelen av kommunen täcks av morän med riklig förekomst av torv. I Viskans dalgång, i Toarpsdalen och i stråket Mollaryd-Bredared finns isälvsavlagringar med grus och sand samt nära vattendragen finare sediment, silt.

Hela kommunen ligger över högsta kustlinjen. Det innebär att lera, som normalt innebär högre skredrisker, med några få undantag saknas. I bebyggda delar och i områden där många människor vistas finns skred- och rasrisker i anslutning till vattendrag. Det handlar där om branta strandbrinkar, finare sediment och torv. Aktuella områden finns i Borås längs Viskan och Lillån, i Sandared, utanför Fristad samt i Svaneholm längs Viskan.

Riskerna beaktas i detaljplanearbete genom att geoteknisk undersökning och stabilitetsutredning görs samt genom att krav på detaljerad undersökning ställs vid bygglov eller byggnmälan. Kunskap om dessa områden finns i översiktlig stabilitetskartering från jan 2004, SWECO VBB.

Översvämningar

Översiktlig översvämningsskartering längs Viskan, sträckan från sjön Mogden till mynningen, antogs av Räddningsverket 20 mars 2002. Den visar naturligt uppkomna översvämningssoner vid 100-årsregn och vid högsta flöde (d.v.s. maximalt ogynnsamma förhållanden som snösmältning, högt vattenstånd, hög markfuktighet m.m.). Inventeringen är avsedd för räddningstjänstens planering av insatser. För fysisk detaljplanering krävs mer detaljerade beräkningar och undersökningar.

Dammar finns vid Ålgården, Druvefors, Rydboholm (2 st) och Svaneholm. Inga av kommunens dammar översvämmas vid ett 100-årsregn. Vid högsta vattenflöde, som är en kombination av 100-årsregn och högsta flöde, överströmmas flera kraftverk och dammar.

Områden med större utbredning av översvämningar finns runt Marsjöarna, i Gingri dalgång samt genom Göta ner till Guttasjön.

Markradon

Den övervägande delen av kommunen består av moränjordar. Dessa är generellt klassade som normalriskområde ur markradonsynpunkt. Inom normalriskområden förekommer en variation i markradonhalt beroende på lokala geologiska skillnader och grundvattennivåer. Vid nybyggnad bör mätning ske. De tekniska åtgärderna för skyddande grundläggning specificeras. Skyddsåtgärder vid byggande är förhållandevis enkla och genomförs vid byggsamråd med byggnadsinspektör.

I Viskans dalgång, i Toarpsdalen och i stråket Mollaryd-Bredared finns isälvsavlagringar med grus och sand som ger förhöjda markradonhalter. I dessa områden kan byggnadsplatser få mätresultat som motsvarar värden som gränsar till de som gäller för högriskområden. I sådana lägen krävs fler tekniska åtgärder vid byggande.

Höga nivåer på gammastrålning finns i anslutning till pegmatitstråk i bergrunden. Pegmatit är en blandbergart som innehåller stora kristaller där radioaktivt mineral kan finnas koncentrerat. Det finns ett fåtal sådana platser i kommunen. Med ett undantag, vid Tångagårdshagen, är dessa belägna i obebyggda områden. Där har mätning visat normala värden i hus och brunnar.

Radon kan även påverka grundvatten, där dricksvatten från brunnar behöver luftas innan det förs in i ledningsnät i hus. Mätningar i hus och i dricksvatten från brunnar är registrerade på Miljöförvaltningen, ca 3 300 objekt. Rådgivning om åtgärder sker i samråd mellan Miljöförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Markföroreningar

Ett förorenat område är mark, grundvatten, ytvatten, sediment eller byggnader där halten av något ämne är så hög att den kan orsaka en risk för människors hälsa eller för miljön. Det kan vara både naturliga ämnen och sådana som skapats av människor.

Förorenade områden i Borås Stad har inventerats översiktligt. Djupare inventeringar, och i några fall undersökningar, har gjorts på nedlagda bensinstationer, nedlagda deponier, industriområden och i Viskans sediment. Sedimenten i Viskan är kraftigt förorenade nedströms Borås. Utöver Viskans sediment finns det flera hundra mindre områden med olika typer av föroreningar som kan behöva någon form av efterbehandling. Utgående från Naturvårdsverkets statistik på riksnivå kan man uppskatta att vi känner till mindre än hälften av de förorenade områdena i Borås Stad.

Vid planering och i bygglovsärenden bör man på ett tidigt stadium beakta risken för att ett område kan vara förorenat. Miljöförvaltningen kan bistå med upplysningar och råd, men i vissa fall kan det krävas undersökningar på platsen.

Luftföroreningar

Mätningar av kvävedioxid, svaveldioxid, ozon och ett par kolväten har kontinuerligt skett över hustak i centrala Borås sedan 1988. Mätningar av kvävedioxid har skett vid två kampanjer i hela kommunen. Inga överskridande har konstaterats. Ozon är den enda av dessa parametrar som kan komma i närheten av miljö kvalitetsnormen (MKN) som gäller från 2010 för ozon. Ozon är dock inte en förorening som primärt kan påverkas lokalt. För de övriga föroreningarna gäller MKN från 2006. Dessa ligger lågt i Borås, och halterna sjunker.

I samarbete med Luft i Väst (luftvårdsförbund) har andra mätningar skett. Partiklar (PM10) på Norrby överskrider klart MKN som gäller från 2005. Detsamma gäller dock i hela Västra Götaland - även i luften från havet – och är därmed inte ett rent kommunalt problem. Mätningar av bensen- och blyhalterna ligger under den föreslagna MKN.

En utbyggnad av fjärrvärmens och en övergång till förnybara bränslen pågår inom tätorten. Detta kommer att minska de lokala föroreningarna.

Buller

Kommunfullmäktige antog i början av 2004 en bullersaneringsplan för de kommunala vägarna. Där beräknades att ca 11 500 personer i 1 295 fastigheter är bullerstörda av trafiken vid de kommunala vägarna. En åtgärdsplan på fyra år föreslogs. Vägverket, som har ansvar för de statliga vägarna, genomför ett bullersaneringsprogram. Här är det speciellt angeläget att motorvägen genom Borås åtgärdas. Banverket har genomfört bullersanering längs järnvägen från Borås mot Göteborg.

För att de statliga, regionala och kommunala miljömålen ska uppnås krävs att samtliga aktörer visar respekt för målen. God bebyggd miljö kräver att bedömningar görs utifrån dagens krav.

Restriktionsområden vid bullrande verksamheter, industrier och andra störningskällor bör respekteras. Samtidigt bör bostäder inte placeras så att pågående verksamheter kan få restriktioner i efterhand.

Transporter av farligt gods

Transporter av farligt gods är enligt Vägverket hänvisade till riksvägarna 27, 40, 41 och 42. Kommunfullmäktige beslutade i februari 1991 att nord-sydliga transporter ska gå via Norrby långgata genom Borås centrum. Denna typ av transporter sker även på järnväg, främst på Kust till kust-banan.

För att skydda dem som bor eller arbetar utmed trafikleder för farligt gods krävs en byggfri zon för att uppnå en acceptabel risknivå. Enligt Göteborg Stads riktlinjer är avståndet till bebyggelse beroende av verksamhetens art. I Göteborgsregionen har dessa fått en acceptans och föreslås gälla även inom Borås tätbebyggda delar. Längs järnvägar och vägar ska det på båda sidor finnas ett bebyggelsefritt område på minst 30 m. Kontorsbebyggelse medges fram till 30 m från järnvägen. Bostadsbebyggelse medges fram till 80 m från järnvägen. Längs vägar medges kontorsbebyggelse fram till 50 m från vägens kant och bostadsbebyggelse fram till 100 m från vägens kant.

För bebyggelse som anpassas till dessa skyddsavstånd ska det inte behöva göras detaljerade riskanalyser. Om man vill lägga hus närmare så krävs att en särskild riskanalys upprättas. I denna ska risker analyseras och eventuella krav fastställas på bebyggelsens utformning.

Industriell verksamhet

Med hänsyn till miljö, hälsa och säkerhet finns i Boverkets allmänna råd "Bättre plats för arbete" riktvärden för skyddsavstånd mellan bostäder och arbetsplatsområden. Dessa är framtagna av Naturvårdsverket, Räddningsverket och Socialstyrelsen tillsammans. Riktlinjerna är allmänt hållna och prövas i varje enskilt fall. Vid nybyggnadsprojekt som ska detaljplaneläggas görs en bedömning av skyddsavståndet i samverkan med berörda nämnder.

För befintlig verksamhet i anslutning till bostäder och skolor kan det bli aktuellt att ändra detaljplanen för att på sikt begränsa störningarna. Detta kan ske genom att detaljplaner för industri omvandlas till detaljplaner för verksamheter som kan samlokaliseras med bostadsbebyggelse.

Avfallshantering

Sopor är ett problem, återvinningsbart material är en resurs. Att tillvarata alla resurser på bästa möjliga sätt är ett villkor för ett hållbart samhälle. Kommunen arbetar mycket aktivt med att omvandla avfallet till en tillgång. Återvinningstänkandet utvecklas snabbt, och kommunen har som mål att vara bland de ledande inom området.

Borås Energi och Miljö AB ansvarar för sophämtning, återvinningscentraler, återvinningsstationer och avfallsanläggningen vid Sobacken. De tar hand om farligt avfall och skräddarsyr källsorteringslösningar för företag. Sortering av avfallet ger förutsättningar för produktion av t.ex. biogas, kompost och värmeutvinning.

Risker, säkerhet och robusthet

Det robusta samhället som tål påfrestningar och som upplevs som tryggt och säkert av de människor som bor och verkar där skapas framförallt genom en tidig och medveten samhällsplanering. Människor vill känna trygghet och säkerhet där de bor och arbetar. En kommun som framgångsrikt bedriver ett långsiktigt säkerhetsarbete i sin samhällsbyggnad är konkurrenskraftig när människor och företag väljer vart de vill flytta och var de vill bo eller verka.

Tänkbara olyckor och deras konsekvenser beskrivs översiktligt i ett separat dokument, risk- och sårbarhetsanalys för Borås Stad. Kommunen har också en handlingsplan för förebyggande arbete med skydd mot olyckor och extraordinära händelser. De händelser som har betydelse för samhällsplaneringen är framför allt avbrott i den tekniska försörjningen, trafikolyckor, olyckor vid transport av farligt gods, bränder, olyckor vid anläggningar med farlig verksamhet och översvämningar.

3.7 Stora opåverkade områden

Stora opåverkade områden utgörs av större sammanhängande skogslandskap utan permanent störande verksamheter. Dessa områden ska så långt som möjligt skyddas för att bevaras dess karaktär. I översiktsplanen redovisas kommunens stora opåverkade områden. För att ange tysta områden redovisas i den digitala kartbasen områden med en ekvivalent ljudnivå över 30 dB (A) från flyg-, tåg- och vägbuller.

3.8 Ekologiskt känsliga områden

Områden som är särskilt känsliga ur ekologisk synpunkt ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Dessa områden kan indelas i:

- områden med särskilda ekologiska värden, som hotade växt- och djurarter
- områden som är störda ur ekologisk synpunkt, vattendrag nedströms avloppsreningsverk, nedlagda soptippar m.m.

3.9 Vatten

Sjöar och vattendrag

Vattenresursplan

Kommunfullmäktige antog i juni 1992 en vattenresursplan. Syftet med planen är att ge en samlad bild av hoten mot vattendragen och en översikt över de resurser som vattendragen erbjuder. Vattenresursplanen förstärker vattenfrågor i planeringsarbeten samt hjälper till att förebygga framtida problem och lösa dagens.

Naturinventering våtmarker > 5 ha

I Borås Stad finns 255 våtmarker som är större än fem hektar. Samtliga har inventerats och bedömts med avseende på våtmarkens naturvärde. Rapporten ger underlag för om och i vilken utsträckning våtmarker kan tas i anspråk för exploateringar. Kommunstyrelsen godkände i maj 2003 en rapport med naturvärdesbedömning av våtmarkerna.

Naturinventering sjöar > 10 ha

I Borås Stad finns 59 sjöar som är större än tio hektar. Samtliga har inventerats och bedömts med avseende på sjöarnas naturvärde. Rapporten ger stöd vid bedömningar av vilka verksamheter som kan tillåtas i eller omkring sjöarna. Kommunstyrelsen godkände 2005 en rapport med naturvärdesbedömning av sjöarna.

Naturinventering vattendrag

Miljöskyddskontoret har påbörjat en inventering och naturvärdesbedömning av 166 vattendrag i kommunen (622,4 km). Rapporten naturvärdesbedömning av vattendrag beräknas vara remissbehandlad och klar våren 2006.

Naturinventering och åtgärdsförslag Häggån

Häggåns vattensystem har tack vare sin goda vattenkvalitet ovanligt höga naturvärden. Verksamheter som negativt påverkar vattenkvaliteten i Häggåns avrinningsområde bör därför inte tillåtas. För att bevara den artrika floran och faunan i området krävs att vissa områden ges ett långsiktigt skydd och att åtgärder för att undanröja miljöhot vidtas. Kommunstyrelsen godkände i september 2003 en rapport som pekar ut de mest värdefulla områdena samt ger förslag på åtgärder för att säkerställa naturvärdena.

Utplantering av fisk och kräftdjur

Miljöskyddskontoret har tagit fram en redovisning för hur fisk och kräftor utplanterats i Borås i ett historiskt perspektiv och hur situationen ser ut idag. Rapporten har varit ute på remiss.

Strandskydd

Fyra sjöar, Lysjön, Skansasjön, Tolken och Yttre Åsunden, har strandskydd på 300 meter, 44 har 200 meter och 222 sjöar har 100 meter strandskydd. Tre åar, Häggån, Viskan och Ätran har 100 meter strandskydd. Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Dispens från strandskyddsbestämmelserna får endast ges om det finns särskilda skäl.

3.10 Jord- och skogsbruk

De areella näringarna har stor betydelse för naturvård, landskapsbild och ekonomi. Kommunen har begränsade möjligheter att direkt påverka utvecklingen inom jord- och skogsbruket. Vi kan dock på olika sätt stärka förutsättningarna så att möjlighet finns att helt eller delvis få sin försörjning genom dessa näringar.

3.11 Naturvärden

En av kommunens tillgångar är den rika och varierade naturen. Naturen karakteriseras av ett stort antal våtmarker och sjöar som rinner ut i vattendrag längs dalgångar. Däremellan sträcker sig åsar med i huvudsak barrskog. Det småskaliga jordbruket bryter här och var in och bildar små oaser i landskapet samt ger ett mycket varierat växt- och djurliv.

Riksintressen

Länsstyrelsen har tillsammans med Naturvårdsverket angivit vilka områden i kommunen som är av riksintresse för naturvård. Dessa är:

- Skogsbygden
- Gingri
- Uttermossen
- Lysjön
- Abborrás
- Yttre Åsunden – Torpasjöområdet
- Rölle – Säggyrd

I Miljöbalken anges att områden som är av riksintresse för naturvården ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.

Naturreservat och Natura 2000-områden

Inom kommunen finns sju områden avsatta som naturreservat. De tre första av dessa är enbart naturreservat. Övriga är dessutom Natura 2000-områden.

- Sundholmen - Hägnagärde, Äspered, 19 hektar
- Rya åsar, Borås, 550 hektar
- Flenstorp, Kinnarumma, 7 hektar
- Kröklings hage - Mölarp, Fristad, 79 hektar (två reservat)
- Backa, Aplared, 4 hektar
- Rölle, Dannike, 8 hektar
- Tranhult, Seglora, 7 hektar

Följande två områden är Natura 2000-områden men saknar ännu skydd som naturreservat.

- Abborrás, Kinnarumma, 4 ha
- Tattarströmmarna, Kinnarumma, 10 ha

Övrig skyddsvärd natur

Miljövårdsprogram Borås kommun. Boende-, friluftsliv- och naturmiljö

Kommunfullmäktige antog i mars 1991 miljövårdsprogram för naturmiljön. I programmet redovisas riktlinjer och viljetryttringar samt brister i kommunens sätt att ta hänsyn till och hushålla med naturvärden i ärenden som gäller användningen av mark- eller vattenområden.

Skyddsvärd natur i Borås kommun

Miljöskyddskontoret redovisade år 2000 i rapporten ”Skyddsvärd natur i Borås kommun” särskilt intressanta och värdefulla naturmiljöer. Rapporten är en del i arbetet med kommunens naturvårdsprogram. Totalt presenteras 490 olika områden. I naturdatabanken finns ca 600 områden. Här finns odlingslandskap med vackra betesmarker, lummiga lövskogar, stora orörda våtmarker samt sjöar och vattendrag med rik flora och fauna.

Biotopskydd

Skogsvårdsstyrelsen och länsstyrelsen beslutar om biotopskydd. Områdena är skyddade och utgör därmed en viktig planeringsförutsättning. Inom kommunen finns idag 24 områden med beslutade biotopskydd om sammanlagt ca 56 ha.

Tätortsnära naturområden

De mest nyttjade naturområdena är skogarna och strövområdena som omger Borås. Områdena är anpassade för ett aktivt friluftsliv och är därför mycket intressanta att bevara. Kommunen har eftersträvat att köpa tätortsnära marker för att säkerställa skötsel och bevarande. Ett starkare skydd skulle bättre hävda bevarandet.

Grönområdesplan

Parker och grönområden är omistliga tillgångar i stadsmiljön. De är naturliga luftrenare i våra tätorter och längs hårt trafikerade vägar. Dessutom fyller de andra viktiga funktioner. Tätorten blir vackrare, människor får möjlighet till rekreation och djur får tillgång till skydd och föda.

Kommunfullmäktige antog i april 1995 en grönområdesplan för Borås. Den ligger till grund för översiktsplanarbetet i Borås.

Gröna ringen

Som ett komplement till grönområdesplanen gjordes en inventering och klassning av grönsstrukturen i Borås randområden. Kommunstyrelsen beslutade i januari 1999 att arbetet ska utgöra underlag i arbetet med översiktsplanen.

Naturinventering och skötselplan Osdal-Bråt

Utmed Viskan söder om Borås finns stora sandiga hedar, buskmarker, sumpskogar och fuktängar. Området har högsta naturvärde enligt kommunens naturvårdsprogram. Kommunfullmäktige godkände i augusti 2002 en rapport som beskriver vilka naturvärden som finns i området och hur de bör skötas så att värdena består. Materialet utgör underlag vid bedömningar om och i vilken utsträckning olika aktiviteter kan ske samt var de kan lokaliseras.

3.12 Kulturvärden

Riksintressen

Länsstyrelsen har tillsammans med Riksantikvarieämbetet angivit vilka områden i kommunen som är av riksintresse för kulturmiljövården. Dessa finns i:

- Yttre Åsunden
- Fristad-Gingri
- Rydboholm

I Miljöbalken anges att områden som är av riksintresse för kulturvården ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön.

Värdefulla kulturmiljöer

En inventering av värdefulla kulturmiljöer i kommunen upprättades av Regionmuseum Västra Götaland och Borås kommun 1999. Denna utgör en del i kommunens kulturmiljöprogram.

Syftet med kulturmiljöprogrammet är att det i första hand ska användas i kommunens samhällsplanering och ge riktlinjer för handläggning av bygglovärenden och för vård och säkerställande av bebyggelsen. Ett annat syfte är att öka kunskapen om kulturmiljön i kommunen och väcka intresse och förståelse för den historiska dimensionen i landskapet.

Inventeringen är indelad i följande miljöer:

- värdefulla miljöer med fornlämningar, bebyggelse och odlingslandskap, 13 områden
- kyrkbyar, 5 områden
- industrimiljöer utanför Borås, 4 områden
- stationssamhälle, 1 område
- bebyggelsemiljöer, 2 områden
- odlingslandskapmiljöer, 2 områden
- Borås, 37 områden.

Inom dessa områden bör fördjupade studier göras i samband med exploateringsåtgärder. Ett handlingsprogram för kulturmiljövården i Borås kommun antogs av Kommunfullmäktige 2001.

3.13 Friluftsvården

Riksintressen

Länsstyrelsen har tillsammans med Naturvårdsverket angivit ett område i kommunen som är av riksintresse för friluftsliv. Detta är Yttre Åsunden-Torpasjöområdet.

Ett rikt friluftsliv

Möjligheterna till ett rikt friluftsliv är stora i kommunen. Detta har stor betydelse för invånarnas livskvalitet och kommunens attraktivitet som bostadsort. Inom korta gångavstånd finns god tillgång till skog, öppen mark och vackra sjöar. Här finns ofta iordningställda friluftsanläggningar med vandringsleder, skidspår, badplatser m.m. för ett aktivt friluftsliv.

Miljöbalken anger att områden av riksintresse för friluftslivet ska skyddas mot åtgärder som kan skada dess värden. Övriga områden av betydelse för friluftslivet ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön.

3.14 Ämnen och material

Naturgrus

Naturgrus är en ändlig resurs och ska endast användas där andra materialval saknas. Kommunen har målmedvetet arbetat för att minska användningen av naturgrus. 1985 utgjorde naturgruset 80 procent av den totala ballastproduktionen i kommunen. 2002 hade naturgrusanvändningen minskat till 5 procent.

Kommunen gjorde 1992 en plan där motiven för grushushållning redovisas. Samtliga kända grusförekomster klassificerades efter bevarandevärde.

Berg

Berg för krossning i kommunen har inventerats 1992 och 1995. I dessa rapporter redovisas och prioriteras förekomster för eventuell framtida utvinning.

3.15 Områden för tekniska anläggningar eller produktion

Energiproduktion och energidistribution

Kommunfullmäktige antog 2003 en energiplan. I den ges visionen att ”I Borås ska vi i samverkan skapa ett långsiktigt hållbart samhälle med god livskvalitet, där energianvändningen ständigt effektiviseras och utgår från förnybara energikällor och vi är öppna för nya energitekniska lösningar”.

De övergripande målen för energiplaneringen är att

- främja omställning till ett ekologiskt uthålligt energi- och trafiksystem
- minska energisystemets påverkan på klimatet
- förbättra luftkvaliteten
- verka för att kommunens energiförsörjning blir säker, ekonomisk och miljöanpassad.

I planen redovisas åtgärder för att nå ett uthålligt energisystem.

Enligt kommunens miljömål ska vi bl.a. ”placera ny bebyggelse i första hand för anslutning till fjärrvärme, i andra hand med goda förutsättningar för solfångare och/eller jord-, berg- och ytvattenvärme”.

Anläggningar för energiproduktion och energidistribution är vattenkraftverk, kraftvärmeverk, fjärr- och närvärmeanläggningar samt kraftledningar. Enligt Miljöbalken ska dessa så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av dem.

Vindkraft

Länsstyrelsen redovisade hösten 2001 en studie över de mest vindutsatta områdena i länet. De områden inom kommunen med störst vindpotential för etablering av vindkraftverk finns i de höglänta partierna mellan Sandhult och Bredared, mellan Frufällan och Häglared samt öster om Rångedala. För dessa områden, som redovisas i översiktsplanen, kan det bli aktuellt att införa restriktioner för att begränsa nybebyggelse som kan hindra etablering av vindkraftverk.

Vattenförsörjning och avlopp

I kommunen finns sex kommunala grundvattentäkter som försörjer ca 8 000 personer med vatten av god kvalitet. Dessa finns i Aplared, Borgstena, Bredared, Dalsjöfors, Hedared och Rångedala. Samtliga har fastställda skyddsområden. Dessutom finns det en kommunal ytvattentäkt, Öresjö, som försörjer ca 80 000 boråsare med dricksvatten. För Öresjö finns ett inre skyddsområde fastställt. Ett yttre är under bildande. Vattenverken i Borgstena och Aplared kommer på sikt att läggas ned och dessa orter kommer att få sitt vatten via överföringsledningar från Sjöbo vattenverk respektive Dalsjöfors vattenverk.

Borås Stads största avloppsreningsverk är Gässlösa, som ligger i stadsdelen Göta. Avloppsreningsverket renar avloppsvatten från Borås centralort och samhällena Dalsjöfors, Målsryd, Gånghester, Borgstena, Fristad, Sparsör, Frufällan, Sandhult, Ekås, Sandared och Sjömarken. Inom övriga orter, som Aplared, Bogryd, Bredared, Dannike, Hedared, Kinnarumma, Rångedala och Åspered, finns mindre avloppsreningsverk. Bogryds avloppsreningsverk behandlar avloppsvatten från orterna Viskafors, Rydboholm och Svaneholm. Avloppsreningsverket i Kinnarumma kommer under 2006 att läggas ned och avloppet kommer att belasta Bogryds reningsverk i Svaneholm.

Anläggningar för vattenförsörjning och avloppshantering ska enligt Miljöbalken så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av dessa.

Dagvatten

Arbete pågår med att ta fram en dagvattenstrategi för Borås Stad. Målet är att skapa en gemensam syn och kunskap om dagvatten, att skapa en miljömässigt och ekonomiskt bättre dagvattenhantering samt att vi ska se dagvatten som en tillgång i samhället i stället för ett problem. Strategin ger möjlighet att uppfylla vissa av de krav som kan komma genom EU:s ramdirektiv för vatten. Strategin redovisar olika metoder för lokalt omhändertagande av dagvatten samt klargör ansvarförhållanden, ekonomi, genomförande, drift och underhåll. Arbetet avser även att utreda befintlig situation om bl.a. ledningsnät, föroreningsmängder och recipienter. Dagvattnet från Borås påverkar våra vattendrag, inte minst Viskan. Genom att styra flöden och skapa förutsättningar för lokalt omhändertagande av dagvatten är det möjligt att reducera mängden föroreningar som tillförs recipienterna.

Avfallshantering

Enligt kommunens miljömål ska vi ”ha en avfallsanläggning på Sobacken med höga kvalitetskrav där utsläpp till luft och vatten är minimala”. Det är den enda deponi som nu används i kommunen. Det deponerade avfallet har genom framgångsrik återvinning minskat kraftigt. Material och energi återvanns år 2000 till ca 90 procent. Det komposterbara avfallet återvinns och ger biogas för fordonsdrift samt olika jordprodukter. Från år 2005 är det brännbara avfallet även bränsle i kraftvärmeverket.

Anläggningar för avfallshantering ska enligt Miljöbalken så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av dessa.

3.16 Totalförsvaret

Riksintressen

Totalförsvarets anläggningar är av riksintresse. Enligt Miljöbalken ska mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen. Riksintresset omfattar skjutbanorna vid Bråt och deras påverkansområde.

I översiktskartan och detaljkartorna för Göta väster och Göta öster redovisas område av riksintresse för totalförsvaret. Redovisningen utgörs av gräns för bullernivån 65 dB A. Försvarsmakten har påbörjat en miljöprövning av skjutfältet. Förslaget kan komma att påverka utbredningen av riksintresset men är ännu inte sänt på samråd.

Kommunstyrelsen har i yttrande till Försvarsmakten i februari 2004 framfört att kommunen ”fortsättningsvis kommer att agera för att Bråts skjutfält avvecklas och att området får en mer miljöanpassad verksamhet som på ett bättre sätt gagnar kommunens utveckling”.

3.17 Tidigare beslut som berör översiktlig planering

Riksintressen

Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv, Lst maj 1989

Områden av riksintresse för kulturmiljövården, Lst sept. 1990

Natur och miljö

Kommunfullmäktige-, Kommunstyrelse- och nämndbeslut

Agenda 21, Kf febr. 2000

Gröna ringen, Ks jan. 1999

Grönområdesplan, Kf april 1995

Koloniområden i Borås kommun, Kf maj 1985

Luftvårdsplan, Kf juni 1987

Miljömål, Kf aug 2003

Miljövårdsprogrammet, delar luft, mark, vatten och buller, Kf aug 1988,

Miljövårdsprogrammet, delar boende, friluftsliv och naturmiljö, Kf mars 1991

Naturinventering och skötselplan Osdal-Bråt, Kf aug 2002

Naturinventering och åtgärdsförslag Häggån, Ks sept 2003

Naturreservat Flenstorp, Kf mars 2001

Naturreservat Rya åsar, Kf maj 2001

Sjöar > 10 ha i Borås Stad, naturvärdesbedömning, Mn okt 2004

Vattenresursplan, Kf juni 1992

Övriga beslut och rapporter

Biotopskydd, Svs

CW-områden, Lst

Djurskyddsområden, Lst

Ett rikt växt- och djurliv, det 16:e miljömålet, riksdagen 2003

Fiskevårdsplaner, fvo (fiskevårdsområdesföreningar)

Geologiskt skyddsvärda objekt i Borås kommun, underlag till naturvårdsplan, Mk 991:1

Grushushållningsplan, Mk och Sbk sept. 1992

Grön skogsbruksplan på kommunens mark, Lfk

Inventering av våtmarker > 5 ha, Mk april 2003

Inventering av våtmarker större än 10 ha, Lst

Kalkningsplan, Lst

Miljömålen i Västra Götaland, Lst 2003

Nationella miljömål, Naturvårdsverket, sep 1999

Natura 2000-områden, Lst rapport 2004:50

Naturinventering och skötselplan Vänga mosse, Mk aug. 2003

Naturinventering Gingri-Mölarp, Lst 1987

Naturminnen, Lst

Naturreservat, Lst

Naturvårdsavtal, Svs

Naturvårdsprogram, Mk pågår

Naturvärdesbedömning sjöar > 10 ha, Mk okt 2003

Nyckelbiotoper, Svs

Sjöar i Älvsborgs län, södra delen, Lst 1989:9

Skyddsvärd natur i Borås, Mk 2000

Stora opåverkade områden, Lst

Strandskyddsområden, Lst

Sumpskogsinventeringen, Svs

Vänga mosse – naturinventering och förslag till skötselplan, remissutgåva Mk aug 2003

Kultur

Kommunfullmäktige-, Kommunstyrelse- och nämndbeslut

Borås En kulturhistorisk värdering av ca 350 bebyggelsemiljöer, Bn feb 1976

Kulturmiljöprogram, Kf juni 2001

(Övriga beslut och rapporter)

Fornminnesregister

Industribyggnader i Borås Stad, Klk, Kk, Sbk, Älvsborgs Länsmuseum, mars 1996

Kulturhistorisk byggnadsinventering centralorten, Sbk 1981

Länsantikvarien om skydd av medeltidsstaden

Värdefulla kulturmiljöer i Borås kommun, Borås kn / Regionmuseum V Götaland, dec 1999

Borås Stads historia, 2005

Översiktsplaner m.m.

Kommunfullmäktige-, Kommunstyrelse- och nämndbeslut

Dalsjöfors, Kf april 1976

Dispositionsplan för Lugnet, Kf sept 1980

Ekås, Kf sept. 1977

Fristad, Kf juni 1976

Fördjupad översiktsplan för Hestra, Kf dec. 1989

Gånghester, Kf okt. 1977

Målsryd, Kf okt. 1977

Rångedala, Kf maj 1978

Sandared - Sjömarken, Kf febr. 1985

Sandhult, Kf jan. 1977

Staden vid Viskan, stadsbyggnadsprogram, Kf aug 2002

Strategisk plan för Borås Stad, Kf april 2002

Utvidgning av markdispositionsplan med kommunöversikt för centralorten, Kf juni 1987

Viskafors, Kf juni 1978

Viskan genom Borås, Kf dec. 2000

ÖP90, Kf nov. 1991

Övriga beslut och rapporter

Centrumplan

Utvärdering parallella uppdrag I15, I15 Vasallen o. Borås kommun aug. 2000

Biltrafik

Kommunfullmäktige-, Kommunstyrelse- och nämndbeslut

Huvudnät för biltrafik, Kf sept. 1988

Revidering av huvudnät för biltrafik för norra och västra centrum, Kf dec, 1991

Trafiknätsanalys, Kf sept 2000

Vägvalsstyrning vid transport av farligt gods och tung trafik, Kf febr 1991

Övriga beslut och rapporter

Arbetsplan rv 40 Brämhult – Rångedala, Vägverket

Bullersaneringsplan för vägtrafik, Mk remissupplaga juni 2003

Skönhet och trevnad utmed befintligt biltrafiknät, Klk aug 1985

Skönheten och oljudet, rv 40

Vägutredning rv 27 Viared - Kråkared, Vägverket utställelsehandling april 2005

Vägutredning rv 42, Vägverket juni 1998

Kollektivtrafik

Kommunfullmäktige-, Kommunstyrelse- och nämndbeslut

Framtidstrafiken, Kf febr 2000

Kommunikationsprogram rapport 1/ förslag till åtgärder på kort sikt, Kf maj 1992

Kommunikationsprogram rapport 2 / förslag till inriktning till 2010, Kf okt 1995

Övriga beslut och rapporter

Götalandsbanan, förstudie delen Bollebygd – Borås, Banverket mars 2005

GC-trafik

Kommunfullmäktige-, Kommunstyrelse- och nämndbeslut

GC-vägar i Borås ytterkommundelar, Kf dec 1997

GC-plan, Kf mars 2001

Gång- och cykelvägar i centralorten, Kf maj 1987

Näringsliv

Kommunfullmäktige-, Kommunstyrelse- och nämndbeslut

Detaljhandelsutredning, Ks maj 1992

Näringslivsstrategi, Kf april 2002

Naturresurser

Kommunfullmäktige-, Kommunstyrelse- och nämndbeslut

Skyddsområde för Öresjö, Kf jan 2003

Övriga beslut och rapporter

Berg för krossning i Borås kommun, Lst 1992:5

Berg för krossning i Borås kommun, Lst 1995:16

Förslag till grushushållningsplan, Msk, sept 1992

Vattenskyddsområden, Lst

Vindkraft i Västra Götaland, Lst dec 2000, lst 2001:68

Verksamhetssamordning

Kommunfullmäktige-, Kommunstyrelse- och nämndbeslut

Handikappolitisk plan, Kf sept 2001

Skolplan, Kf nov 2000

Program för ett integrerat samhälle, Kf juni 2002

Program för inflytande för barn och ungdomar, Kf mars 2004

Välfärdsbokslut, Kf maj 2004

Äldreomsorgsplan, Kf aug 2002

Övriga

Kommunfullmäktige-, Kommunstyrelse- och nämndbeslut

Handlingsplan för säker och trygg kommun, Ks sept 1998

Målsättning för tillgänglighet, Kf juni 1988

Internationell strategi, Ks 2003

Övriga beslut och rapporter

Kommunal risköversikt för Borås kommun, Brandförsvaret febr 1994

Miljöfarlig verksamhet, Mk

Världsarvområden, Lst

Översiktlig stabilitetskartering, Räddningsverket och SWECO VBB, jan 2004

Översiktlig översvämningskartering, Räddningsverket mars 2002

BORÅS STAD

POSTADRESS 501 80 Borås BESÖKSADRESS Stadshuset, Kungsg. 55
TEL 033-35 70 00 E-POST boras.stad@boras.se WEBBPLATS boras.se